

Dr. Öğr. Üyesi Buse AKSARAY ERKMAN
İstanbul Aydın Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ROMA HUKUKUNDA TANIKLIK

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR CETVELİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1
I. TANIK KAVRAMI, TANIKLIK VE TANIK EHLİYETİ	5
A. Tanık Kavramı ve Tanıklık.....	5
1. Genel Olarak	5
2. Tanıklığın Tarihçesi	9
a. Eski Hint Hukukunda Tanıklık.....	9
b. Eski İnan Hukukunda Tanıklık.....	11
c. Mezopotamya ve Anadolu Uygarlıklarının Hukuklarında Tanıklık	12
(1) Sümer Hukukunda Tanıklık.....	12
(2) Asur Hukukunda Tanıklık	13
(3) Babil Hukukunda Tanıklık.....	14
(4) Hitit Hukukunda Tanıklık	15
d. Antik Mısır Hukukunda Tanıklık.....	16
e. Antik Yunan Hukukunda Tanıklık.....	17
3. Tanığın ve Tanıklığın Önemi	19
B. Tanık Ehliyeti	28
1. Tanık Ehliyetine Sahip Olmanın Koşulları	28
a. Genel Olarak	28
b. Kölelerin Tanık Ehliyeti	30
2. Tanık Ehliyeti Bakımından Özel Durumlar	36
3. <i>Testamenti Factio</i>	41
4. Tanık Ehliyetinin Kaybı	45
a. Genel Olarak	45

b. Şeref ve Saygınlığın Azalması veya Yitirilmesi.....	47
c. Din.....	57
II. KAMU HUKUKU BAKIMINDAN TANIKLIK.....	58
A. Siyasi Dönemler ve Hukuk Dönemleri Bakımından Tanıklık.....	58
B. Ceza ve Ceza Yargılaması Hukukunda Tanıklık.....	63
1. Ceza Hukukunda Tanıklık.....	63
a. Yalan Tanıklık Suçuna İlişkin Düzenlemeler	63
(1) Genel Olarak	63
(2) <i>Lex Cornelia de Falsis</i> Düzenlemesi.....	67
b. Hırsızlık (<i>Furtum</i>) Suçuna İlişkin Düzenlemeler	69
c. Ceza Hukukuna İlişkin Diğer Düzenlemeler.....	77
2. Ceza Yargılaması Hukukunda Tanıklık.....	79
a. Daimî Ceza Mahkemelerinde (<i>Quaestiones Perpetuae</i>) Yargılama Usulü.....	79
b. Ceza Yargılamasında Tanık Beyanının İşkence Altında Alınması.....	85
c. Ceza Yargılaması Hukukuna İlişkin Diğer Düzenlemeler.....	93
III. ÖZEL HUKUK BAKIMINDAN TANIKLIK	98
A. Kişiler Hukukunda Tanıklık.....	98
1. <i>Senatus Consultum Claudianum</i> Hükümlerine Göre Köle Olma	98
2. Kölenin Azat Edilmesi (<i>Manumissio</i>)	99
a. <i>Praetor</i> Hukukuna Göre Azat Etme Yolları	99
b. <i>Lex Aelia Sentia</i> Düzenlemesi.....	101
3. <i>Venia Aetatis</i>	102
B. Aile Hukukunda Tanıklık	103
1. Evlenme ve Manus	103

2.	<i>Lex Iulia de Adulteriis Coercendis</i> ile Getirilen Boşanma Zorunluluğu ve Öldürme Hakkına (<i>Ius Occidendi</i>) İlişkin Düzenleme.....	109
3.	<i>Dos</i> Tesisi.....	112
4.	Doğum ve Çocuğun Aileye Kabulü.....	113
5.	Baba Hâkimiyetinden Çıkarma (<i>Emancipatio</i>) ve Çocuk Terki (<i>Liberi Expositi</i>).....	117
6.	Evlat Edinme (<i>Adoptio</i>).....	119
C.	Borçlar Hukukunda Tanıklık	121
1.	Hukuki İşlemin Hukuka ve Ahlaka Aykırılığı.....	121
2.	Taşınmaz Satış Sözleşmesi.....	121
3.	Saklama Sözleşmesinde Saklananın İadesi.....	122
4.	Ölçme Anlaşmalı Şarap Satışı	123
5.	<i>Stipulatio</i>	124
6.	<i>Nexum</i>	128
7.	Kadınların Üçüncü Kişi Lehine Borç Altına Girmesi (<i>Intercessio</i>).....	130
8.	Ölüme Bağlı Bağışlamalar (<i>Donatio Mortis Causa</i>).....	132
9.	Borçların Sona Ermesi.....	134
a.	Genel Olarak.....	134
b.	İbra (<i>Acceptilatio</i>).....	136
D.	Eşya Hukukunda Tanıklık	137
1.	<i>Mancipatio</i>	137
2.	Rehin Hakkı Bakımından Aleniyet İlkesi	143
3.	<i>Interdictum Quod Vi Aut Clam</i> ve <i>Interdictum Uti Possidetis</i>	145
E.	Miras Hukukunda Tanıklık	146
1.	Vasiyetname Düzenlenmesi	146
2.	<i>Codicillum</i>	164
3.	Vasiyetnamenin Bozulması	166
4.	<i>Bonorum Possessio</i> (<i>Praetor Mirasçılığı</i>).....	167
5.	Vasiyetnamenin Açılması ve Mirasın Kabulü	168

6. Cenaze ve Defin Giderleri	171
F. Kısa Bir Karşılaştırma: Tanıklığa İlişkin Düzenlemeler Bakımından Roma Hukuku ile Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu.....	172
1. Genel Olarak	172
2. Evlenme.....	173
3. Vasiyetname Düzenlenmesi	175
G. Medeni Yargılama Hukukunda Tanıklık.....	178
1. Genel Olarak	178
2. <i>Ordo Iudiciorum Privatorum</i> Dönemi Düzenlemeleri	181
3. <i>Cognitio Extra Ordinem</i> 'de Tanık Delili.....	190
4. Medeni Yargılama Hukukuna İlişkin Diğer Düzenlemeler....	198
SONUÇ	201
KAYNAKÇA.....	207